

Uluslararası İlişkilerde Güvenlik Çalışmaları

Bahar 2021

VIII. Savaşlar ve Orduların Dönüşümü - III

Özel Güvenlik Endüstrisinin Yükselişi ve Özel Askerî Şirketler

Güvenliğin Özelleşmesi: Özel Askeri Şirketler

- kamusal olarak sağlanan bir hizmet -> piyasada alınıp satılan bir meta
- Güvenliğin metalaşması: Güvenliğin özel güvenlik sağlayıcıları (/ özel güvenlik endüstrisi) tarafından **kâr** elde etmek için **satılan bir hizmet** haline gelmesi
- Özel güvenlik endüstrisi, hizmetlerine talep yaratmak için **toplumda güvensizlik kültürünü** canlı tutar -> somut tehdit/tehlikeden ziyade belirsizlik ve riske vurgu yapılır.
- **Sanayi toplumu -> Risk toplumu** (U. Beck, A. Giddens): Modernitenin yarattığı risklerin **zamansal ve mekansal** açıdan karşı konulmazlığı ve modern toplumların **olası risklere cevaben** örgütlendiği tezi.
- 11 Eylül saldırılarından sonra -> dünya risk toplumu

Güvenliğin Özelleşmesi

- Güvensizleştirme **söylem** ve **pratikler** yoluyla yapılır. Güvensizlik kültürü geliştikçe, özel güvenlik endüstrisinin hizmetlerine **talep artar**.
- Çok daha güvensiz bir dünyada yaşadığımız iddiasını destekleyen güçlü istatistikler mevcut değil; ama **korku** ve özel güvenlik hizmetlerine **talep** hep artıyor.
- Neoliberal devlet, güvenliğin özelleşmesini neden destekler?
yeni sermaye birikim alanları, düşük maliyet, toplumsal kontrolün pekişmesi
- Özel güvenlik, sayısal olarak tedricen kamu güvenlik sektörünün önüne geçmekte

Türkiye'de Özel Güvenlik

Polis ve Jandarma Sorumluluk Bölgesindeki Özel Güvenlik Kurumları ve Özel Güvenlik Görevlileri İstatistikleri

	Polis Bölgesi	Jandarma Bölgesi	Genel Toplam
Faaliyet İzin Belgesi Verilen Şirket Sayısı	1.508	3	1.511
Faaliyet İzin Belgesi Verilen Eğitim Kurumu Sayısı	743	2	745
Özel Güvenlik İzni Alan Yer Sayısı	59.158	7.936	67.094
Sertifika Alan ÖGG Sayısı	1.014.521	3.059	1.017.580
Kimlik Alan ÖGG Sayısı	578.873	107.743	686.616
Tahsis Edilen ÖGG Kadrosu	410.735	65.833	476.568
Mevcut ÖGG Sayısı	238.586	32.259	270.845
Kapanan/Kapatılan Şirket Sayısı	225	1	226
Kapanan/Kapatılan Eğitim Kurumu Sayısı	159		159
Alarm Merkezi Sayısı	298	1	299

Tablo: <http://sinavsonuc.ozelguvenlik.pol.tr/Teskilat/GenelTeskilatIstatistik.aspx>

Türkiye'de Özel Güvenlik

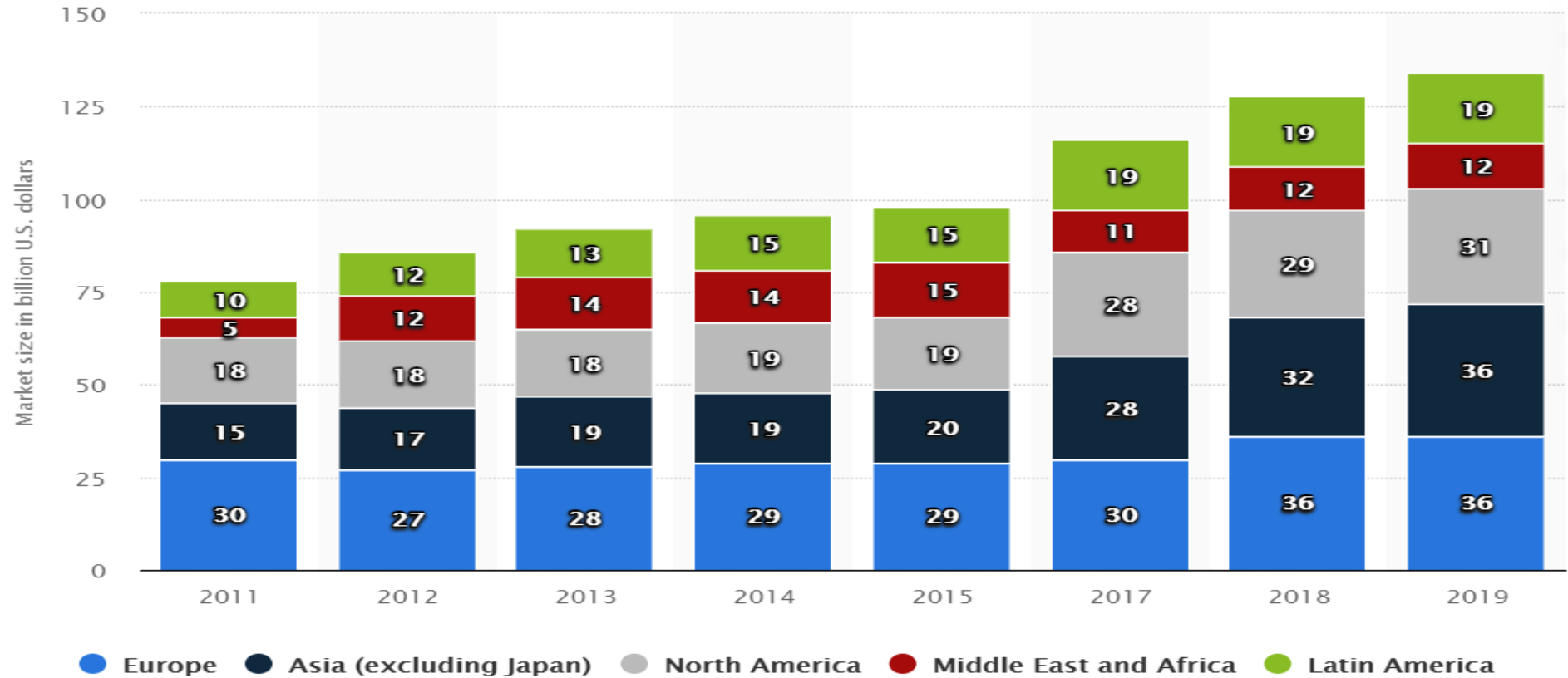
Tablo-1: Özel Güvenlik Kurumlarından Faaliyet İzni Alan Şirket Sayıları

Yıllar	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
F.İ.B. Alan Şirket Sayısı	21	493	276	143	113	125	123	83	108	107	26
Faal Özel Güvenlik Şirketlerinin Yıllara Göre Toplamı	21	512	782	914	1.005	1.108	1.212	1.247	1.279	1.299	1.306
Kapanan Şirket Sayısı	0	2	6	11	22	22	19	48	76	87	19

Kaynak: Emniyet Genel Müdürlüğü Özel Güvenlik Dairesi Başkanlığı, Ankara, 31.03.2014.

Dünyada Özel Güvenlik

Size of the security services market worldwide from 2011 to 2019, by region
(in billion U.S. dollars)

© Statista 2021

[Additional Information](#)

[Show source](#)

Kavramsal Kategoriler

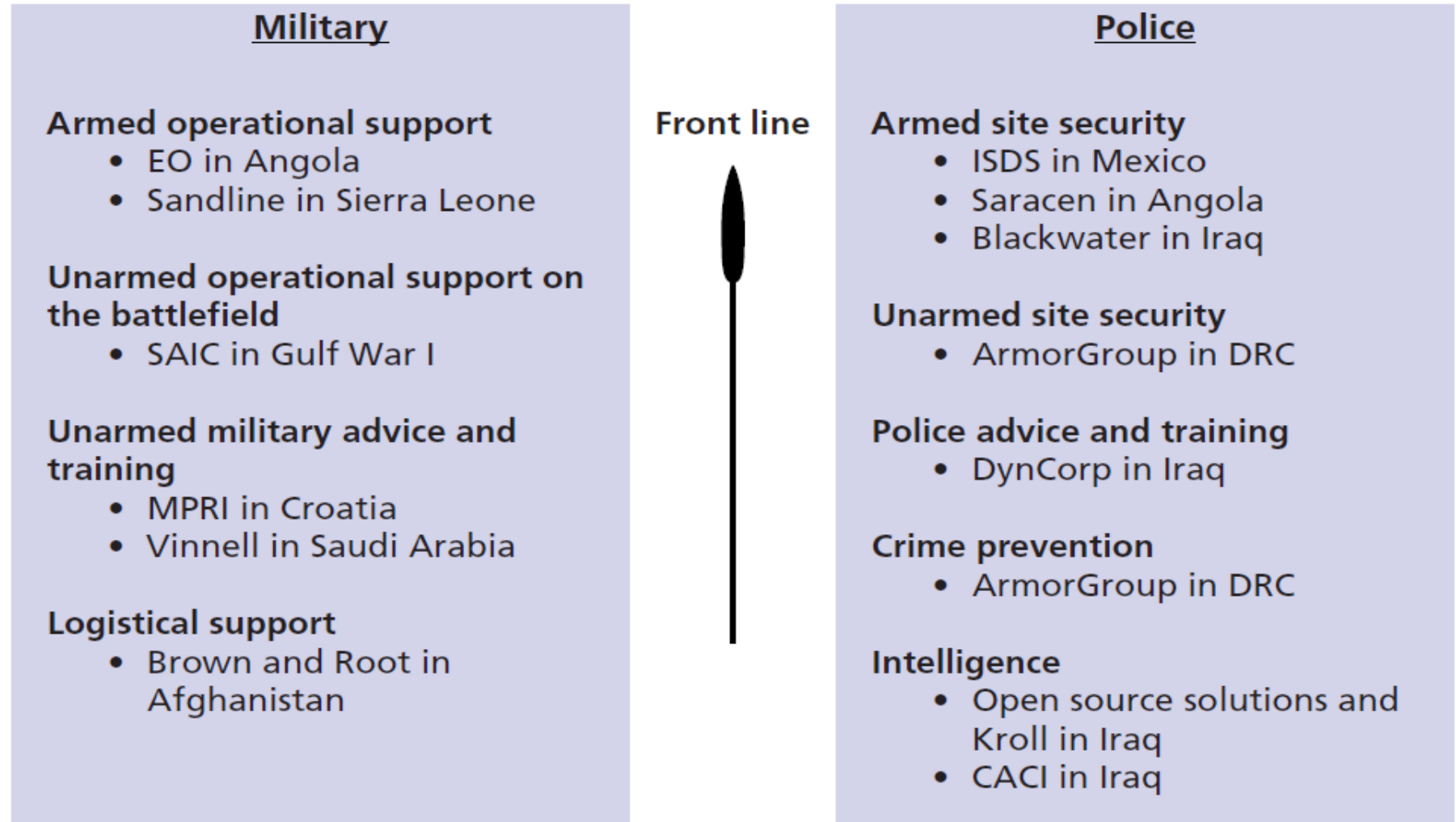
- Özel Güvenlik Şirketi (*Private Security Company*)
- Özel Güvenlik Görevlisi/Elemanı (*Private Security Guard*)
- Özel Askerî Şirket (*Private Military Company*)
- askerî yükleniciler / güvenlik yüklenicileri (*military / security contractors*)
- Özel Askerî ve Güvenlik Şirketleri (*Private Military and Security Companies*)
- Özel Güvenlik Sektörü/Endüstrisi (*private security sector/industry*)

Tanim

“PMSCs” are private business entities that provide military and/or security services, irrespective of how they describe themselves. Military and security services include, in particular, armed guarding and protection of persons and objects, such as convoys, buildings and other places; maintenance and operation of weapons systems; prisoner detention; and advice to or training of local forces and security personnel.

The Montreux Document on Private Military and Security Companies (2008)

ÖAGŞ'lerin Hizmet Yelpazesi

Tablo: D.Avant,
«Private Security»,
*Security Studies: An
Introduction*, ed. P.
Williams, London,
Routledge, 2013, s.
430.

Figure 28.1 Contracts in battlespace

Source: Avant 2005: 17.

Özel Askerî Şirketler

- Şirketlerin çoğu ABD ve İngiltere kökenli
- ÖAŞ'in en büyük müşterisi: ABD
- ÖAŞ'lerin en yoğun kullanıldığı savaşlar:
 - Irak Savaşı:** 163.000 ÖAŞ, 152.000 asker (2008)
 - Afganistan:** 94.000 ÖAŞ, 91.000 asker (2010)

ÖAŞ'lerin SS Sonrası Yaygınlaşma Nedenleri

- Arz fazlası: SS sonrası pek çok profesyonel askerın işsiz kalması veya erken emekli edilmesi (1990 AKKA, 1994 Güney Afrika'da *apartheid* rejiminin son bulması)
- Talep artışı
 - Genel ekonomik ve teknik nedenler:
 - Neoliberalizm ve devletin küçülmesi
 - Savaşın değişen niteliği
 - Silah teknolojisindeki yenilikler
 - Aktöre özel nedenler:
 - merkez ülkeler:** savaşın yurtiçindeki siyasi maliyeti
 - çevre ülkeler:** güçlü ordu yaratmanın riskleri (darbe), SS sonrası azalan askeri yardımların yerini doldurması
 - devlet-dışı aktörler:** yerel/ulusal ve çok uluslu birliklerle çalışmanın getirdiği sorunlar

ÖAŞ'ler ve Öncüleri

- ÖAŞ'ler ne kadar yeni?
 - Paralı askerler ve kiralık/özel ordular modern döneme kadar savaşlarda yaygın olarak kullanılıyordu
 - 16.yy.'dan itibaren düzenli orduların kurulması ve 19. yy.'da yurttaş-ordu modelinin yaygınlaşmasıyla paralı askerler ve kiralık/özel orduların kullanımı tedricen azalıyor.
 - Ama paralı askerlik, 20. yy.'da bile tamamen ortadan kalkmış değildi (ör. Afrika)
- ÖAŞ'lerin **paralı askerler ve kiralık/özel ordulardan** farkları:
 - Hizmet yelpazesi çok geniş
 - Küresel ölçekte, kurumsal ve kayıtlı şirketler olarak faaliyet gösteriyorlar.

Denetim ve Gözetim

- ÖAŞ'leri düzenleyen bağlayıcı bir uluslararası hukuk metni yok
- Cenevre Sözleşmesi 1977 Ek Protokolü ve 1989 Paralı Askerlik Sözleşmesi, paralı askerlere (*mercenaries*) dair düzenleme getiriyor. -> Bu sözleşmelerdeki şartlara göre ÖAŞ çalışanlarının hemen hiçbiri paralı asker tanımına girmiyor.
- Üç önemli uluslararası girişim:
 - 2008 Montrö Özel Askeri ve Güvenlik Şirketleri Belgesi. 57 imzacı devlet, 3 uluslararası örgüt (AB, AGİT, NATO). ÖAGŞ'lerin insan hakları normlarına riayet etmesini amaçlıyor. Bağlayıcı değil.
 - 2009'da BM nezdinde ÖAŞ Sözleşmesi hazırlama çabaları. Başarısız.
 - 2010 Özel Güvenlik Hizmeti Sağlayıcıları için Uluslararası Meslek Etiği Kuralları -> 2013'te uluslararası bir derneğe dönüşüyor (ICoCA) -> çok paydaşlı (7 ülke, 98 ÖAGŞ, 43 STK üye) -> insan haklarına saygıyı ve personel niteliğine dair standartları yaygınlaştırmaya çalışıyor.